

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษากการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ การมีส่วนร่วมกับทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ การมีส่วนร่วมกับทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ระดับการเปิดรับข่าวสาร กับทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ การมีส่วนร่วมกับทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก 4) เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินงานในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก

โดยมีตัวแปรต้นที่ศึกษา คือ 1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการทำงาน 2. การเปิดรับข่าวสาร 3. ความรู้ 4. การมีส่วนร่วม ส่วนตัวแปรตาม คือ ทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก จำนวนทั้งสิ้น 165 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้มีค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการนำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างกับสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่ดำเนินงานในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” จำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเอง จากการตรวจเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการทำงาน จำนวนทั้งหมด 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามวัดระดับการเปิดรับข่าวสาร ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมา โดยใช้การประเมินค่าของลิเคอร์ท (Likert's Scale) ที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า (1 - 5) ด้วยการเลือกเพียงคำตอบเดียวจำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นข้อคำถามวัดระดับความรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมา โดยมีการให้เลือกเพียงคำตอบเดียว (ใช่ หรือ ไม่ใช่) จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นข้อคำถามวัดระดับการมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมา โดยใช้การประเมินค่าของลิเคอร์ท (Likert's Scale) ที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า (1 - 5) ด้วยการเลือกเพียงคำตอบเดียวจำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นข้อคำถามวัดระดับทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการตรวจสอบเอกสาร แนวคิดเกี่ยวกับโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” และแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ โดยยึดองค์ประกอบของทัศนคติแบบ 3 องค์ประกอบมาตั้งเป็นข้อคำถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วน (Scale) ตามแบบการประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้การประเมินค่าของลิเคอร์ท (Likert's Scale) ที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า (1 - 5) ด้วยการเลือกเพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 30 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้ทำวิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนระดับอำเภอและจังหวัด เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและประธานกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก เพื่อขอความอนุเคราะห์และนัดหมายในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้วไปทำการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) จากประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยมีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์คนในชุมชนเป็นผู้ช่วยทำการสัมภาษณ์ ซึ่งเมื่อเสร็จการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลในแต่ละส่วนของแบบสอบถาม แล้วจึงรวบรวมแบบสอบถามให้ครบตามจำนวน 165 ชุด ทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาเข้ารหัส (Coding) และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์ จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

จากการศึกษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 42 ปี มีสถานภาพ สมรส มีระดับการศึกษา น้อยกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 มีระยะเวลาทำงานในโครงการ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์" น้อยกว่า 2 ปี

2. การเปิดรับข่าวสาร

จากการศึกษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก มีระดับการเปิดรับข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$) และเมื่อแยกพิจารณาประเภทสื่อในแต่ละประเภท พบว่า ด้านโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การพบปะพูดคุย มีระดับการเปิดรับข่าวสารอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.36$, $\bar{X} = 3.85$ และ $\bar{X} = 3.74$ ตามลำดับ

3. ความรู้

จากการศึกษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก มีระดับความรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 0.73$)

4. การมีส่วนร่วม

จากการศึกษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.55$) และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการคิด ตัดสินใจ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) ด้านการดำเนินการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) ด้านการรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 3.79$) ด้านการติดตามประเมินผล มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$)

5. ทัศนคติต่อโครงการ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์"

จากการศึกษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก มีระดับทัศนคติต่อโครงการ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์" อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.27$) และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล มีระดับทัศนคติต่อโครงการ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์" อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.27$) ด้านพึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ มีระดับทัศนคติต่อโครงการ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์" อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.27$) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีทัศนคติต่อโครงการ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์" อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.27$)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้จำนวน 7 ข้อ โดยสมมติฐานที่ 1 แบ่งเป็นสมมติฐานย่อยอีก 5 ข้อ ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า มีทั้งเป็นไปตามสมมติฐานและไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” แตกต่างกันได้แก่

สมมุติฐานที่ 1.1 สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่มีเพศแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” แตกต่างกันได้

ผลการทดสอบสมมุติฐาน ไม่พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่มีเพศแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมุติฐานที่ 1.2 สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่มีอายุแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” แตกต่างกันได้

ผลการทดสอบสมมุติฐาน ไม่พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่มีอายุแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมุติฐานที่ 1.3 สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการทดสอบสมมุติฐาน ไม่พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมุติฐานที่ 1.4 สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” แตกต่างกันได้

ผลการทดสอบสมมุติฐาน ไม่พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมุติฐานที่ 1.5 สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่มีระยะเวลาในการทำงานแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมุติฐาน ไม่พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่มีระยะเวลาในการทำงานแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมุติฐานที่ 2 สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่มีการเปิดรับข่าวสาร แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่มีการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมุติฐานที่ 3 ความรู้ของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมุติฐานที่ 4 การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 21 สรุปผลการวิจัย

ตัวแปร	ระดับ ส่วนใหญ่	ทัศนคติต่อ				สมมุติฐาน	สถิติที่ใช้
		โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”					
		โดยรวม	LYG	SRC	HRD		
เพศ	หญิง	NS	NS	NS	NS	ปฏิเสธ	T-test
อายุ	≤ 42	NS	NS	NS	NS	ปฏิเสธ	T-test
สถานภาพสมรส	สมรส	NS	NS	NS	NS	ปฏิเสธ	T-test
ระดับการศึกษา	< ม.6	NS	NS	NS	NS	ปฏิเสธ	T-test
ระยะเวลาในการทำงาน	< 2 ปี	NS	NS	NS	NS	ปฏิเสธ	T-test
การเปิดรับข่าวสาร	ปานกลาง	**	**	**	**	ยอมรับ	F- test
ความรู้	มาก	**	**	**	**	ยอมรับ	Correlation
การมีส่วนร่วม	ปานกลาง	**	**	**	**	ยอมรับ	Correlation
ทัศนคติ	ดี	-	-	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

NS ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

LYG ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล

SRC ด้านการพึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์

HRD ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ข้อเสนอแนะ

สรุปข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก

ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ที่ดำเนินงานในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” จำนวน 10 คน ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ได้ดังนี้

1. ให้ความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานตามโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” แก่ชาวบ้านมากขึ้น เพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มอาชีพมากขึ้น และพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มให้เป็นรูปแบบครบวงจร ให้มีคุณภาพ ไม่ใช่มีแต่ปริมาณ
2. จัดตั้งศูนย์ฝึกอาชีพ เพื่ออบรมสัมมนาให้ความรู้ในด้านวิชาการแก่ผู้สนใจในอาชีพของโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”
3. จัดอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่สมาชิกกลุ่มอาชีพในด้านการบริหารจัดการ การผลิตและการตลาดให้มากขึ้น เพื่อให้กลุ่มอาชีพสามารถบริหารจัดการดำเนินงานกลุ่มต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดการอบรมสัมมนาเคลื่อนที่ไปตามอำเภอหรือตำบลต่างๆ ให้สมาชิกกลุ่มอาชีพที่สนใจ สามารถเข้าร่วมได้ทุกคน
4. สนับสนุน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และรูปแบบผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง มีเอกลักษณ์และมีมาตรฐานสากล เพื่อให้เกิดการยอมรับจากผู้บริโภค
5. สนับสนุน ส่งเสริม ให้มีคำแนะนำและคำปรึกษาในการดำเนินธุรกิจชุมชนและการลงทุนจากหน่วยงานต่างๆ และช่วยเหลือกลุ่มอาชีพ ด้านการเงินและการโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

6. เปิดโอกาสให้ผลิตภัณฑ์อื่นๆ ในจังหวัด ได้มีโอกาสไปวางจำหน่ายในงานแสดงสินค้าระดับชาติ เพื่อขยายตลาดต่อไป ไม่ใช่ให้ส่งตัวแทนแต่ละจังหวัดไปขาย และมีแต่ผลิตภัณฑ์เดิมๆ ที่ได้ไปขายในงานนั้น

7. สนับสนุน ส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มอาชีพในจังหวัด มีการประชุมปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม เพื่อพัฒนา แก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่ม อย่างน้อยเดือนละครั้ง และเพื่อส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเป็นไปด้วยดี

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

จากการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแต่ละประเด็น เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างทัศนคติต่อโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก ดังนี้

1. ด้านการดำเนินงานกลุ่ม

ภาครัฐบาล

1. รัฐบาล ควรให้ความรู้และสนับสนุนให้มีการดำเนินงานกลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยให้สมาชิกกลุ่มอาชีพ รับรู้ผลดีในการดำเนินงานกลุ่ม และการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เช่น ทำให้ตัวเองรู้สึกภาคภูมิใจ การมีรายได้เพิ่มขึ้น การได้รับความรู้เพิ่มขึ้น การได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง การมีชื่อเสียง มีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต เป็นต้น

2. รัฐบาลและหน่วยงานราชการต่างๆ ควรสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มอาชีพดำเนินงานกลุ่ม โดยเน้นการสร้างสามัคคี และรับผลประโยชน์ร่วมกัน การบริหารงานอย่างมีระบบ มีการแบ่งงานกันทำ รับผิดชอบหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

3. หน่วยงานราชการต่างๆ หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความชำนาญในการดำเนินงานธุรกิจ ต้องคอยให้ความรู้ ความช่วยเหลือในลักษณะของ “พี่เลี้ยง” ในการบริหารงานในเชิงธุรกิจ เช่น ในเรื่องของการจัดทำบัญชี การกำหนดราคาสินค้า การประสานงานติดต่อกับภาคเอกชน การ

ประชาสัมพันธ์ การขยายตลาดรองรับ และการวางแผนทางธุรกิจในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้การติดต่อระหว่างกลุ่มอาชีพกับผู้จำหน่ายมีความสะดวกมากขึ้น และสามารถผลิตสินค้าได้ตรงกับความต้องการของตลาด ทำให้มีการดำเนินงานกลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง

ภาคเอกชน

1. ผู้นำในท้องถิ่น และหอการค้าจังหวัด ควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีการดำเนินงานกลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยการหาแหล่งเงินทุน จัดหาตลาด และเทคนิคการผลิตใหม่ๆ เป็นต้น
2. ผู้นำในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้ประชาชน จัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ ขึ้นหรือเข้าไปเป็นสมาชิกกลุ่มเพิ่มขึ้น เพื่อให้มีการรวมกลุ่มทำงาน ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งการรวมกลุ่มนี้ควรทำในทุกกลุ่มเป้าหมาย
3. ผู้นำในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้ประชาชนทำกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อให้เกิดความผูกพันในท้องถิ่น การร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาท้องถิ่น และก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการทำงานมากขึ้น ทำให้การดำเนินงานกลุ่มมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

2. ด้านวัตถุประสงค์

ภาครัฐบาล

1. กรมการพัฒนาชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความรู้ในด้านการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของวัตถุประสงค์ นอกจากนั้น ควรส่งเสริมให้นำเศษของวัตถุประสงค์ที่เหลือเอามาใช้ประโยชน์
2. หน่วยงานราชการต่างๆในจังหวัด ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นปลูกวัตถุประสงค์ให้มากขึ้น เช่น ไข่ ไพล ตระไคร้ เพื่อนำไปทำน้ำมันไพล น้ำมันตะไคร้ ไม้ไผ่ เพื่อไปนำหน่อไม้ดองและผลิตภัณฑ์จากเหง้าไม้ไผ่ เป็นต้น นอกจากนั้นควรให้ความรู้ในเรื่องการดูแลรักษาด้วย
3. วัตถุประสงค์ประเภทใดที่ผลิตได้ในประเทศ รัฐบาลควรกำหนดเป็นนโยบายและขอความร่วมมือไปยังผู้ผลิตให้ลดราคาแก่กลุ่มอาชีพผู้ผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ในโครงการ "หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์" เป็นกรณีพิเศษ

4. วัตถุดิบที่นำเข้าจากต่างประเทศ รัฐบาลอาจพิจารณาลด หรืองดภาษีนำเข้า เพื่อนำมาใช้ในการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ในโครงการ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์"

ภาคเอกชน

1. หอการค้าจังหวัด ควรหาทางส่งเสริมให้มีร้านจำหน่ายวัตถุดิบในท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการแข่งขันและไม่ผูกขาดด้านราคาจำหน่ายวัตถุดิบ

2. ผู้นำในท้องถิ่น และร้านค้าในท้องถิ่น ควรร่วมกันจัดตั้งศูนย์ข่าวสารราคาวัตถุดิบและราคาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ซื้อวัตถุดิบและจำหน่ายสินค้าในราคายุติธรรม

3. ผู้นำในท้องถิ่น อาจดำเนินการร่วมกับหอการค้าจังหวัด สนับสนุนให้ผู้ผลิตรวมตัวกันตั้งเป็นกลุ่มผู้ผลิตหรือในรูปแบบสหกรณ์การผลิต เพื่อประโยชน์ในการติดต่อกับผู้จำหน่ายวัตถุดิบโดยตรง และการซื้อวัตถุดิบมากๆ จะได้ราคาลดลง

4. ผู้นำในท้องถิ่น และกลุ่มผู้ประกอบการผลิต ควรร่วมมือกันจัดตั้งร้านจำหน่ายวัตถุดิบในลักษณะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ซื้อวัตถุดิบได้ในราคาถูก และควรจัดให้มีระบบขอยืมวัตถุดิบ เพื่อนำไปผลิตก่อน ช่วยส่งเสริมไม่ให้เกิดขาดแคลนวัตถุดิบ ในระหว่างที่ขาดเงินทุน

3. ด้านเงินทุน

ภาครัฐบาล

1. หน่วยงานราชการต่างๆ ในจังหวัดกับหอการค้าจังหวัด ควรสนับสนุนด้านการจัดหาแหล่งเงินทุนภายนอก และสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนเพื่อการประกอบอาชีพจากแหล่งเงินทุนภายในหมู่บ้าน หรือในระหว่างกลุ่มอาชีพด้วยกัน ซึ่งสามารถกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำและเป็นเงินกู้ยืมระยะยาว เพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มอาชีพที่จะขยายกิจการ จึงต้องการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อการผลิตให้ได้มาตรฐาน

2. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่งให้กับหน่วยงานระดับอำเภอและจังหวัด เพื่อจัดสรรเป็นเงินกู้ยืมเพื่อผลิตสินค้าในโครงการ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์" โดยไม่คิดดอกเบี้ยหรือคิดในอัตราต่ำ และเป็นเงินกู้ยืมระยะยาว เพื่อบรรเทาปัญหาขาดแคลนเงินทุน

3. ขอความร่วมมือและออกข้อบังคับให้สถาบันการเงินในท้องถิ่น ขยายสินเชื่อให้กับกลุ่มอาชีพที่มีศักยภาพในการผลิตสูง

ภาคเอกชน

1. หอการค้าจังหวัด ควรจัดสรรเงินทุนจำนวนหนึ่งให้กับท้องถิ่นที่ขาดแคลนเงินทุน ยืมเงินไปใช้หมุนเวียน
2. หอการค้าจังหวัด ควรเสนอแนะให้ผู้จำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ เข้ามาร่วมลงทุนในการผลิตด้วย เพื่อให้กลุ่มอาชีพมีเงินมาใช้จ่ายหมุนเวียนในการผลิต
3. ผู้นำท้องถิ่น ควรริเริ่มจัดให้กลุ่มอาชีพแต่ละกลุ่ม รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือทางด้านเงินทุนซึ่งกันและกัน

4. ด้านเทคนิคการผลิต

ภาครัฐบาล

1. รัฐบาล ควรให้เงินสนับสนุนในด้านการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาเทคนิคการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ ให้ได้คุณภาพ มีรูปแบบผลิตภัณฑ์และเทคนิคการผลิตใหม่ๆ
2. รัฐบาล ควรจัดพิมพ์เอกสารแนะนำความรู้และเทคนิคการผลิตใหม่ๆ แก่กลุ่มสมาชิกต่างๆ
3. รัฐบาล ควรส่งเสริมให้สถาบันวิจัย วิทยาลัยอาชีวศึกษา และสถาบันการศึกษาต่างๆ ประดิษฐ์คิดค้นเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิต เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าได้อย่างรวดเร็วและมีมาตรฐานสูงขึ้น
4. สนับสนุนให้กลุ่มอาชีพต่างๆ ในแต่ละท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดคุณภาพและมาตรฐานการผลิตร่วมกัน ซึ่งการผลิตจะต้องคำนึงถึงคุณภาพและควมมีมาตรฐานของผลิตภัณฑ์อยู่เสมอ เพราะในการดำเนินธุรกิจให้อยู่รอดได้นั้น จะต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง ให้มีคุณภาพ มีความสวยงาม ประณีต เน้นการออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัวของท้องถิ่น แสดงถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น และสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

ภาคเอกชน

1. สภาหอการค้าจังหวัด และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในโครงการ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์" ควรให้เงินทุนสนับสนุนการประดิษฐ์คิดค้นเทคนิคการผลิตใหม่ๆ
2. ตัวแทนจำหน่ายเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิต ควรส่งผู้เชี่ยวชาญและนักออกแบบไปให้คำแนะนำแก่ผู้ผลิตอยู่เสมอๆ เพื่อให้ได้รูปแบบใหม่ในการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์
3. ผู้จำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ ควรให้กลุ่มอาชีพได้ขอยืมเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตใหม่ๆ ไปใช้ เพื่อที่จะทำให้สินค้าที่ผลิตออกมาได้มาตรฐานดีขึ้น
4. หอการค้าจังหวัด ควรร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการจัดให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งใน และต่างประเทศ มาสาธิตเทคนิคการผลิตให้แก่กลุ่มอาชีพ

5. ด้านการตลาด

ภาครัฐบาล

1. หน่วยงานราชการต่างๆในจังหวัดกับหอการค้าจังหวัด ควรสนับสนุนให้มีการรวมผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นและร่วมมือกันจัดตั้งศูนย์การค้าชุมชน เพื่อจัดแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ภายในจังหวัดหรือแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทั้งในจังหวัดนครนายก และจังหวัดอื่นๆ และสนับสนุนให้จัดตั้งร้านค้าจำหน่ายสินค้าในโครงการ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์" ภายในหมู่บ้าน ตำบล จังหวัดและในระดับภูมิภาค
2. รัฐบาล ควรให้ทางจังหวัดดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาตำบลที่มีผลิตภัณฑ์ดีเด่น เป็นแหล่งสาธิตและท่องเที่ยวที่สำคัญของชาวไทยและต่างประเทศ
3. รัฐบาล ควรสนับสนุนให้ทุกจังหวัด มีการจัดงาน"หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์" เพื่อนำสินค้าและผลิตภัณฑ์มาจำหน่าย นอกจากนั้น ให้มีการประกวดคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ และการให้บริการ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัว และสามารถนำสินค้ามาขายได้มากขึ้น

4. รัฐบาล ควรส่งเสริมให้สถาบันการศึกษา และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทำการศึกษา และวิจัยด้านเทคนิคการตลาดของผลิตภัณฑ์ต่างๆในโครงการฯ เป็นระยะๆ เพื่อจะได้ผลิตสินค้า ให้ตรงกับความต้องการของตลาด

5. สถาบันการศึกษา และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความรู้ทางด้านการตลาด วิธีการและกลยุทธ์ในการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์แก่กลุ่มสมาชิก ตามสถานที่ต่างๆ

ภาคเอกชน

1. สภาหอการค้าจังหวัด ควรส่งเสริมให้มีตลาดมากขึ้น ทั้งตลาดในท้องถิ่นและตลาดในตัวจังหวัด โดยกระทำในลักษณะของตลาดนัด เก็บค่าเช่าร้านในราคาถูกลง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ผลิตนำสินค้ามาจำหน่ายให้กับผู้บริโภคโดยตรง

2. ส่งเสริมการจัดตั้งตลาดรับซื้อและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นและในจังหวัดให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการแข่งขันกัน รับซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์จากกลุ่มอาชีพมากขึ้น

3. ผู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ส่งออกและกรมส่งเสริมการส่งออก ควรหาโอกาสนำสินค้าไปแสดงยังต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อขยายตลาดต่างประเทศให้กว้างขึ้น

4. กลุ่มอาชีพต่างๆในแต่ละท้องถิ่น ควรร่วมมือกันในการกำหนดให้ทุกกลุ่มผลิตให้ได้มาตรฐานที่กำหนด และร่วมกันทำแคตตาล็อกสินค้า เผยแพร่ไปยังร้านจำหน่ายทั้งภายในและต่างประเทศ

5. กลุ่มผู้ประกอบการห้างสรรพสินค้า โรงแรมและที่พัก สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ร้านค้าชุมชนทั่วไปในจังหวัด ควรนำสินค้าและผลิตภัณฑ์จากกลุ่มอาชีพไปจัดจำหน่าย

6. ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์

ภาครัฐบาล

1. รัฐบาลควรสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ผู้บริโภครู้จักสินค้าและเชื่อมั่นในคุณภาพผลิตภัณฑ์

2. หน่วยงานรัฐบาลและภาคเอกชน ควรร่วมมือกันรณรงค์เชิญชวนประชาชน “ซื้อของไทย ใช้ของไทย กินของไทย” เพื่อให้เกิดความนิยมในสินค้าไทยและบริโภคสินค้าไทยอย่างสม่ำเสมอ เป็นการสร้างค่านิยมใหม่ด้วย

3. หน่วยงานราชการ ควรจัดให้มีบริการแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เพื่อการประกอบการที่เข้าถึงได้ง่าย สามารถตอบคำถามประชาชนได้ทุกเรื่อง และมีหน่วยงานที่คอยให้ความรู้ ข่าวสาร การฝึกฝนพัฒนาขั้นทักษะแก่ประชาชนอยู่เสมอ

4. หน่วยงานราชการ ควรสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มทำงานในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น และเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการฯ ด้วย

ภาคเอกชน

1. ผู้จำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ ควรใช้การลด แลก แจก แถม ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นการจูงใจให้เลือกซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

2. สื่อมวลชนในด้านต่างๆ ควรมีส่วนสนับสนุนให้มีการนำสินค้าและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งข้อมูลที่ดีของโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” มาเสนอต่อประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อสินค้าและผลิตภัณฑ์

3. หน่วยงานรัฐบาลและภาคเอกชน ควรร่วมมือกันจัดงานแสดงสินค้าในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” เพื่อเป็นการขยายตลาดและสนับสนุนให้มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ ในแต่ละกลุ่มด้วย

4. ควรสนับสนุนให้กลุ่มผู้ประกอบการโรงแรม รีสอร์ทและที่พักต่างๆ นำสินค้าและผลิตภัณฑ์ไปใช้ในกิจการ เพื่อทำให้เกิดการยอมรับในคุณภาพ มาตรฐาน และเป็นการสนับสนุนการโฆษณาประชาสัมพันธ์ด้วย

7. ด้านการพัฒนาบุคคล

ภาครัฐบาล

1. กรมการพัฒนาชุมชน ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนและหน่วยงานในท้องถิ่น ควรร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรและฝึกอบรมอาชีพให้แก่กลุ่มอาชีพที่สนใจ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และควรศึกษา ส่งเสริม จัดหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น ให้กับกลุ่มอาชีพ ได้มีความรู้ในการพัฒนาอาชีพ

2. กรมการพัฒนาชุมชน พัฒนาการจังหวัดและหน่วยงานในท้องถิ่น ควรจัดตั้งหน่วยฝึกอบรมเคลื่อนที่ โดยคำนึงถึงสถานที่ใช้ฝึกอบรม เพื่อความสะดวกในการเดินทางของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และสามารถเข้าถึงทุกๆ หมู่บ้าน ทุกกลุ่มอาชีพ เป็นการอำนวยความสะดวกกับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งในการฝึกอบรมและสัมมนานั้น ควรจัดเป็นกลุ่มย่อย และใช้เวลาน้อยในการให้ความรู้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มที่มีภาระงานบ้าน และการประกอบอาชีพสามารถเข้าร่วมการฝึกอบรมได้

3. รัฐบาลควรส่งเสริมให้ทุกจังหวัด จัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน โดยใช้สถานบันการศึกษาที่มีอยู่แล้ว ให้สมาชิกกลุ่มอาชีพที่สนใจเข้ามาฝึกอบรมพัฒนาตนเอง

4. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณให้กับท้องถิ่นจำนวนหนึ่ง เพื่อจัดส่งแรงงานไปฝึกอบรมในท้องถิ่นที่ผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์จนเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย

5. รัฐบาลควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำสมาชิกกลุ่มอาชีพไปทัศนศึกษาในท้องถิ่นอื่นๆ เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่ม ความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาสินค้าของกลุ่ม

ภาคเอกชน

1. หอการค้าจังหวัด และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์โครงการ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์" ควรบริจาคเงินทุน เพื่อให้ผู้ผลิตสินค้า ได้มีโอกาสไปฝึกอบรม ดูงาน เพื่อพัฒนาความสามารถในการผลิต

2. หอการค้าจังหวัด และธุรกิจเอกชน ควรร่วมมือกันในการจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้ความรู้ทางด้านการผลิต การออกแบบและการตลาดแก่กลุ่มอาชีพ
3. สนับสนุนให้ สมาชิกกลุ่มอาชีพที่ยังไม่เคยผลิตสินค้า มีโอกาสเข้าไปฝึกงานในสถานประกอบการของเอกชน เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถนำไปประกอบการผลิตของตนเองได้
4. หอการค้าจังหวัดร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ ควรจัดฝึกอบรม สัมมนาให้ความรู้ด้านการจัดการธุรกิจให้แก่สมาชิกกลุ่มอาชีพ โดยดำเนินการผ่านพาณิชย์จังหวัดทุกจังหวัด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรอิสระอื่นๆ ที่มีความสำคัญและอาจมีผลต่อทัศนคติต่อโครงการ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์" ของสมาชิกกลุ่มอาชีพ จังหวัดนครนายก เช่น ภาวะผู้นำ ความพึงพอใจในการทำงาน แรงจูงใจในการทำงาน คุณภาพชีวิตการทำงาน ความเครียด ความขัดแย้ง เป็นต้น
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบระดับทัศนคติและปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของสมาชิกกลุ่มอาชีพจังหวัดอื่นๆ หรือในภาคอื่นๆ ของประเทศ
3. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป หากศึกษาในประเด็นนี้ ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ
4. ควรศึกษาทัศนคติของประชาชนที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในโครงการ "หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์" ที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน เพื่อหาสาเหตุปัจจัยของกลุ่มประชาชนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ แล้วนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกัน